

POSTBUS 3007 | 2001 DA HAARLEM

Provinciale Staten van Noord-Holland
door tussenkomst van de statengriffier mw. drs. K. Bolt
Dreef 3, tweede etage
2012 HR HAARLEM

Gedeputeerde Staten

Uw contactpersoon

dhr. R.J. Louwman

BEL/GRN

Telefoonnummer +31235143392

louwmanr@noord-holland.nl

1 | 15

Verzenddatum

Betreft: Raamwerk voor de uitvoering van motie 42

Kenmerk

1494135/1494136/

Geachte leden,

Uw kenmerk

Op 18 mei jl. hebben uw Staten ons, middels motie 42, de opdracht gegeven een Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds te ontwikkelen. Het doel is de economische en maatschappelijke effecten in Noord-Holland, als gevolg van de uitbraak van het Coronavirus te verzachten. U heeft daarbij meegegeven dat qua financiële omvang € 100 miljoen ingezet zou mogen worden voor de verduurzaming van de gebouwde omgeving, de culturele en maatschappelijke sector en de arbeidsmarkt. Tijdens de behandeling in de Statencommissie Economie, Financiën en Bestuur eind augustus is deze hoofdlijn, verwoord in onze brief van 9 juli (1400571/1446470), besproken.

In deze brief willen wij u informeren over het raamwerk dat wij hebben ontwikkeld om de komende periode uitvoering te geven aan de doelen in uw motie. Wij zullen ingaan op de vraag hoe we tot dit raamwerk zijn gekomen, welke afwegingen we maken bij de te nemen maatregelen, de raming van de kosten gemoeid met de maatregelen in de 1e tranche en hoe wij gemeenten en andere partners willen betrekken daar wat dat nodig en wenselijk is.

Uitgangspunten voor het raamwerk.

In onze brief van 9 juli aan uw Staten hebben wij op hoofdlijnen beschreven hoe wij de uitvoering van motie 42 willen vormgeven.

Postbus 3007

2001 DA Haarlem

Telefoon (023) 514 3143

Deze brief vormt het eerste uitgangspunt bij het formuleren van de doelen en hoe wij die willen bereiken. Tijdens de bespreking van onze brief in de Statencommissie werd GS tijd gegund voor de uitwerking en daarbij werd aandacht gevraagd rekening te houden met opgaven die mogelijk later in de tijd nog naar voren komen. Enkele onderwerpen

Houtplein 33

2012 DE Haarlem

www.noord-holland.nl

Kvk-nummer 34362354

Btw-nummer NL.0010.03.124.B.08

zijn specifiek genoemd. Zo werd zorg uitgesproken over de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt en gevraagd bij maatregelen de hele keten van de arbeidsmarkt te betrekken. Het stimuleren van het verdienvermogen en innovatie in de cultuursector werd genoemd en dat niet teveel verwacht mag worden bij de revolverendheid, omdat de sector het daarvoor te moeilijk heeft.

Als tweede uitgangspunt willen wij de motie in tranches uitwerken. Er is sprake van meerdere maatregelen en tranches in de tijd. Dat betekent bijvoorbeeld dat wij niet het gehele bedrag in een keer vastleggen op instrumenten en doelen. Een tranche hoeft niet gelijk te lopen met een jaar, het idee is dat een volgende tranche een nieuwe set van maatregelen van kracht wordt. Dat kan het verlengen van bestaande of een nieuwe maatregelen zijn, afhankelijk van de resultaten. Het werken in tranches maakt het mogelijk rekening te houden met de onzekerheden over het verloop van de pandemie en de effecten daarvan in de tijd. We kunnen daardoor beter inspelen op de maatregelen die nog te verwachten zijn vanuit Europa en het Rijk (nieuw kabinet). Daarbij komt dat een omvangrijk pakket van €100 miljoen vraagt om lerend vermogen: wat werkt wel goed en wat niet, hoe is de klantvraag voor verduurzaming in de gebouwde omgeving en hoe kunnen wij die als Provincie Noord-Holland bedienen. Door de effectiviteit van de ingezette instrumenten te monitoren kunnen wij bijsturen in de latere tranches.

Tenslotte hanteren we als richtlijn voor de kosten die gemoeid zijn met het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds het bedrag van € 100 miljoen zoals u in de motie aan ons heeft meegegeven. Voor de dekking van deze motie zijn wij voornemens om middelen uit onze reserves, die op dit moment een andere bestemming hebben, naar voren te halen en voor deze motie aan te wenden. De huidige doelen waarvoor deze middelen geoormerkt zijn betreffen investeringen die wij op grond van onze Financiële Verordening dienen af te schrijven over een periode van vijftig jaar. De jaarlijkse afschrijvingslasten waarvoor in deze reserves is gespaard zullen wij voortaan dekken uit de algemene middelen. Een uitgewerkt voorstel hiervoor zullen wij u bij de Eerste Begrotingswijziging voorleggen. Bij de inzet van de instrumenten kan er sprake zijn van eenmalige uitgaven (zoals subsidies of opdrachten) als van revolverende inzet. Bij dat laatste instrument vloeien de middelen weer terug, met een bepaald risico dat wij zullen afdekken.

Raamwerk met stip op de horizon.

De hoofddoelstelling die uw Staten hebben meegegeven is het verzachten van de negatieve effecten van de uitbraak van het Coronavirus en dit te combineren met de verduurzaming van de

gebouwde omgeving. Wij zien drie doelen van het Economisch Herstel en Duurzaamheidsfonds voor de lange termijn:

- Vermindering CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving
- Versterkte culturele en maatschappelijke sector
- Meer en goed geschoold personeel voor de technische sector

Binnen het raamwerk willen wij de maatregelen vooralsnog toespitsen op de doelgroepen en sectoren hieronder puntsgewijs weergegeven. Verder in de brief gaan we uitgebreider in op het raamwerk en de maatregelen die wij aan het voorbereiden zijn.

Doel 1. Verduurzaming van de bebouwde omgeving. Wij onderscheiden vier doelgroepen:

- a. Particuliere woningeigenaren
- b. Corporaties
- c. Bedrijventerreinen
- d. Maatschappelijk vastgoed

Onze inzet is vermindering van CO2 uitstoot in de gebouwde omgeving. De doelstelling van het klimaatakkoord is een reductie van 49% CO2 uitstoot in 2030. Door maatregelen kunnen we als Provincie bijdragen aan de voortgang van de verduurzaming, vermindering CO2 uitstoot en dragen we tegelijk bij aan economische activiteit en herstel. Dat is nodig nu corona zorgt voor vertragingen, immers investeringen blijven achter in onzekere tijden.

Doel 2. Versterking van de culturele en maatschappelijke infrastructuur

- e. Maatschappelijke sector
- f. Cultuursector

De culturele sector heeft te maken met een omzetverlies van 62%. Wij kunnen, vanwege de grootte als provincie geen financiële steunpakketten opzetten zoals het rijk heeft gedaan en nog laat doorlopen in 2021, maar we kunnen wel maatregelen treffen die kunnen helpen bij doorstart en vernieuwing van deze sector. De grote verscheidenheid van de maatschappelijke sector maakt dat het ontwikkelen van maatregelen op provinciaal niveau lastig is. Dit willen we samen met gemeenten onderzoeken. Dat biedt misschien kansen om gezamenlijk tot een zinvolle maatregel te komen voor deze sector.

Doel 3. De economische infrastructuur op een duurzame manier gestimuleerd en versterkt

- g. Versterking arbeidsmarkt technieksector

Voldoende technisch personeel met de goede vaardigheden is essentieel voor het realiseren van de verduurzamingsopgave. Voorkomen moet worden dat als gevolg van corona mensen in de technieksector ontslag krijgen en niet meer terugkeren in die sector.

Daarvoor is begeleiding van werk naar werk nodig. Daarnaast is de behoefte aan technische medewerkers zo groot dat ook instroom vanuit andere sectoren nodig is. Dat biedt mogelijkheden voor mensen uit andere sectoren die door corona hun baan verliezen. Daarvoor is extra aandacht nodig omdat het vraagt dat mensen wel aanleg moeten hebben voor de techniek.

Flexibiliteit binnen het raamwerk

Hoewel de beschikbaar gestelde middelen omvangrijk zijn, zijn ze wel eindig en willen we ze zo effectief mogelijk inzetten. Daarbij komt dat er onzekerheid is over het verloop van de pandemie, we de eerste effecten van onze maatregelen nog moeten meten en het Rijk en Europa ook maatregelen ontwikkelen. Tegelijkertijd is er urgentie om snel met de eerste concrete maatregelen te komen.

Wij willen dan ook voor het te hanteren raamwerk uitgaan van een set van maatregelen in de 1^e tranche voor de doelgroepen en sectoren zoals hierboven geschetst. Daarbij monitoren wij de maatregelen op de criteria hieronder genoemd bij het afwegingskader. Dat biedt ons de mogelijkheid bij te sturen als blijkt dat onderdelen onvoldoende in staat zijn om de negatieve gevolgen te verzachten of juist heel goed werken om de doelen te bereiken.

Afwegingskader

De urgentie die wordt opgelegd door het Coronavirus en de negatieve effecten daarvan betekent dat wij belang hechten aan het op korte termijn starten van maatregelen. Naast een snelle start moet de maatregel ook aan te passen zijn en bijdragen aan een of meerdere van de drie lange termijn doelen. Op deze wijze stellen wij de eerste set maatregelen samen en maken daarmee een start in de eerste helft van 2021. In deze 1^e tranche zitten maatregelen waarvan wij nu inschatten dat deze per 1 januari 2021 van start kunnen gaan, andere maatregelen volgen dan in de maanden daarna.

Wij willen in het raamwerk lerend vermogen inbouwen zodat iedere tranche bijdraagt aan een betere inzet van maatregelen in de volgende tranche. Monitoring van de maatregelen moet inzicht geven voor de afweging van maatregelen in latere tranches. Bij die afweging kijken we naar aspecten als de omvang van de opgave, het effect op een van de doelen en de mate van invloed van de provincie daarop, er is sprake van een multiplier, is de maatregel corona gerelateerd en tijdelijk en wat zijn de uitvoeringskosten. Deze criteria zijn erop gericht dat we tot maatregelen komen die zo effectief mogelijk bijdragen aan de doelstellingen die zijn gesteld.

Om de uitvoering van de motie te monitoren wordt een monitoringssystematiek opgezet waarbij we denken aan drie onderdelen:

1. Context analyses: dit doen we al met de Coronamonitor en is een algemeen deel over de ontwikkeling van de Noord-Holland economie, culturele en maatschappelijke infrastructuur en de verduurzaming van de bebouwde omgeving. Voor zover mogelijk worden hierbij ook de effecten van de specifieke maatregelen in beeld gebracht, bijvoorbeeld voor de werkgelegenheid.
2. Voortgang uitvoering: prestatie monitoring van specifieke maatregelen. Zijn de maatregelen uitgevoerd en welke prestaties zijn geleverd?
3. Reflectie en Evaluatie: de gegevens uit de eerste twee delen vormen de input om met betrokken stakeholders te reflecteren op inzet en (tussentijdse) resultaten. Gezien alle onzekerheden en de complexe context zal de nadruk hier vooral liggen op leren en (bij)sturen.

Raming van de kosten

In de 1^e eerste tranche wordt voor subsidies/opdrachten een bedrag geraamd van € 9,5 miljoen en voor revolverende middelen een bedrag van € 7 miljoen. De uitvoeringskosten (capaciteit, expertise en eventuele inhuur) worden geraamd op € 1 miljoen. Indien nodig komen wij voor de dekking van een maatregel bij u terug.

Betrekken gemeenten en andere partners.

Een aantal maatregelen willen we afstemmen met gemeenten of met andere partners, zoals maatschappelijke organisaties, het Rijk en mogelijk private partijen. Zo is de wijkaanpak bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving een proces dat in eerste instantie bij de gemeente ligt. Daarnaast zoeken wij naar een manier om de maatschappelijke sector te versterken. Wij willen met gemeenten in overleg gaan via eenzelfde aanpak als we hebben gedaan bij de inzet van het Noodfonds (motie 41). Nu zal onze vraag zijn hoe onze maatregelen voor de gebouwde omgeving kunnen bijdragen aan de wijkaanpak en welke maatregel zou bijdragen aan de versterking van de maatschappelijke sector.

Bij andere maatregelen gaan we in gesprek met de betreffende partners die bij de uitvoering een belang hebben of een rol kunnen spelen.

Nadere uitwerking van raamwerk en maatregelen.

Deze beschrijving geeft een beeld van hoe maatregelen in de 1^e tranche er uit kunnen zien. Zij sluiten bijvoorbeeld aan op een rijksregeling, een

pilot die wij al subsidiëren of passen in ons beleid. Ze leren ons ook dat het gaat over zowel subsidies en revolverende instrumenten.

De komende tijd is nodig om maatregelen nader te analyseren, overleg te voeren met partners en instrumenten te toetsen aan onze Notaleningen en garantstellingen. De genoemde bedragen zijn ramingen.

Van enkele maatregelen verwachten we dat ze in 2021 snel ingevoerd kunnen worden:

- Pilot Ontzorgen verduurzaming particuliere woningeigenaren
- Ontzorgen bedrijventerreinen
- Ontzorgingsprogramma RVO
- UVR verduurzaming culturele instellingen
- Helpen van werk naar werk, Scholing

De andere maatregelen vragen meer tijd en kunnen naar verwachting in de eerste helft van 2021 van kracht worden.

Gebouwde omgeving.

In de gebouwde omgeving van Noord-Holland wordt bijna de helft van de CO₂-uitstoot binnen Noord-Holland gerealiseerd. Hiervan wordt 48 % door woningen, 37 % door commerciële dienstverlening en 15 % door de publieke dienstverlening veroorzaakt. Hier ligt wat betreft verduurzaming een behoorlijke opgave. Het aantal woningen binnen Noord-Holland lag eind 2019 op 1,33 miljoen. Hiervan is 51 % koopwoning, 32 % corporatiewoning en 17 % in eigendom van overige verhuurders. Daarnaast bevonden zich eind 2019 ruim 203.000 utiliteitgebouwen in Noord-Holland. Hiervan heeft 38 % een functie als trafohuisje, garagebox, gemaal, etc. Dit type gebouw zal niet of nauwelijks worden verwarmd en daarom nemen we deze gebouwen verder niet mee in deze analyse. Het gaat dan naar schatting om circa 125.000 utiliteitsgebouwen die voor verduurzaming in aanmerking komen.

Met de verduurzaming van gebouwen is al enige ervaring opgedaan en extra maatregelen om de negatieve gevolgen van het Coronavirus te verzachten lijken wel bij te kunnen dragen aan het op tempo houden van de energietransitie. In de gebouwde omgeving onderscheiden wij een aantal doelgroepen. Omdat iedere doelgroep anders is georganiseerd en gebouwen verschillende kenmerken hebben is het niet mogelijk met één aanpak de gebouwde omgeving succesvol te verduurzamen.

1. Particuliere Woningegenaren

Binnen Noord-Holland zijn 1,33 miljoen woningen. Hiervan is 51 % in eigendom van de bewoner.

Knelpunten verduurzaming particuliere woningvoorraad

Bij het verduurzamen van de woningvoorraad spelen de volgende knelpunten:

1. Het aantal woningeigenaren dat belangstelling heeft om de woning te verduurzamen is nog beperkt omdat zij:
 - geen keuze kunnen maken in te treffen maatregelen door tegenstrijdige adviezen van deskundigen;
 - het verduurzamen te veel gedoe vinden;
 - het beeld hebben dat het niets oplevert;
 - er geen geld voor (over) hebben;
 - twijfelen of de getroffen maatregelen wel tot besparing leiden.
2. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van de toekomstige duurzame warmtevoorziening in de buurt;
3. Het grootste deel van de markt dat werkt voor particulieren heeft onvoldoende kennis om innovatieve verduurzamingsmaatregelen uit te voeren;
4. Verduurzaming tot een bepaald verduurzamingsniveau kan woonlasten neutraal worden gerealiseerd, maar klimaatneutraal is op dit moment vaak niet woonlastenneutraal te realiseren.

Maatregelen om knelpunten op te lossen

Eigenaar-bewoners die hebben geïnvesteerd in woningverduurzaming doen dit doorgaans niet zo maar, maar hebben vooraf een besluitvormingsproces doorlopen. Het start doorgaans met het krijgen van belangstelling voor woningverduurzaming. Vervolgens zoekt men uit welke maatregelen interessant zijn, vraagt offertes aan en laat de maatregelen uitvoeren door het bedrijf dat betrouwbaar leek en met een goede prijs kwam. Het hiervoor beschreven proces wordt in de commercie 'de klantreis' genoemd. Veel woningeigenaren starten deze klantreis, maar haken vroegtijdig af omdat zij tegen de hiervoor beschreven knelpunten aanlopen.

Een maatregel die wij voorbereiden om is gericht op het ontzorgen van de eigenaar-bewoners bij het verduurzamen van de woning. Met een woningabonnement worden huiseigenaren in staat gesteld, via een externe partij, hun woning te verduurzamen waarbij de kosten worden verrekend met de lagere energienota. Op termijn vloeien de opbrengsten weer terug naar de provincie.

Een tweede maatregel die wij willen nemen is het versterken van de rol van de energieloketten en het verbeteren van de klantreis. De knelpunten zoals hierboven beschreven proberen we zo goed mogelijk te verminderen. Dit sluit als maatregel aan op het programma

Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland, dat sinds 2018 loopt.

Kostenraming 1e tranche

Woningabonnement: € 2,5 mln revolverend

Versterken rol energieloketten en klantreis: € 0,7 mln subsidie

2. Corporaties

Met een aandeel van 32 % bezitten corporaties binnen Noord-Holland een significant deel van de woningvoorraad.

Knelpunten bij verduurzaming

Het bezit van corporatie is omvangrijk en veelal geconcentreerd in een of meerdere wijken. Met hun bezit spelen zij een belangrijke rol bij het verduurzamen.

Een knelpunt is het gebrek aan samenwerking tussen corporaties om de markt uit te dagen de renovatiekosten te verlagen door het behalen van schaalvoordelen en innovatie.

Maatregel om knelpunt op te lossen.

Wij werken al aan een maatregel voor deze doelgroep vanuit het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland.

Een voorstel met deze strekking bespreken wij binnenkort in het college. Wij kijken natuurlijk naar de effecten en nemen de opbrengsten mee in de afweging in latere tranches.

Kostenraming

Stimuleren samenwerking: 0,4 mln subsidie (valt buiten motie 42)

3. Bedrijventerreinen

In Noord-Holland zijn er 328 bedrijventerreinen met een totaaloppervlak van 7.465 hectare. Hiervan was voor de Coronacrisis 40% actief bezig met het verduurzamen van het bedrijventerrein (onderzoek Projectbureau Herstructurering Bedrijventerreinen, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord). Noord-Hollandse bedrijventerreinen en werklocaties nemen 102 PJ voor hun rekening, verduurzamen zal dus een behoorlijke vermindering van de CO2 uitstoot opleveren.

Knelpunten bij verduurzaming

Knelpunten zitten in zowel het ontzorgen van ondernemers als investeringen in fysieke verduurzaming. Corona heeft het momentum wat er was in 2019 stilgelegd. In de RES-EN hebben de

bedrijventerreinen een sleutelpositie in de decentrale energievoorziening. Het energieverbruik op bedrijventerreinen is omvangrijk, er liggen kansen om dit te beperken en bedrijventerreinen kunnen een rol gaan spelen bij de realisatie van de energiedoelstellingen van andere sectoren. De ervaring van 2019 liet zien dat bedrijven steeds meer oog hadden voor de (economische) voordelen van verduurzamen. Wanneer bedrijven worden geholpen, komt verduurzaming van bedrijventerreinen weer op de agenda en geeft dit continuïteit aan het ingezette beleid.

Maatregel om knelpunt op te lossen.

Verbreiding van de lopende opdracht 'verduurzamen/samenwerking op bedrijventerreinen gericht op het ontzorgen van ondernemers. Deze richt zich op ondernemers die vaak de ambitie hebben om te verduurzamen, maar het lastig vinden om die met hun dagelijkse werkzaamheden te combineren. Ontzorgen heeft betrekking op de behoefte aan kennis, tijd en onafhankelijk advies en op collectieven die aan de slag zijn met verduurzaming op bedrijventerreinen. Daarnaast kunnen zij met de ondernemers aan de slag om te komen tot de fysieke investering voor verduurzamen. Vanuit de opdracht kan er gekeken worden hoe de omgevingsdiensten betrokken kunnen worden bij de verduurzamingsopgaven.

Aanvullend op het ontzorgen willen we een subsidieregeling vast stellen voor fysieke verduurzamingsmaatregelen. Dit kan in de vorm van een jaarlijkse tender. Het doel van de uitvoeringsregeling is dat de verduurzamingsmaatregelen die voortvloeien uit de samenwerking daadwerkelijk worden gerealiseerd.

Ook gaan wij aan de slag met een pilot van 5 goedlopende initiatieven (bedrijvenverenigingen/omgevingsdiensten) zodat zij hun inzet kunnen verbreden naar bijvoorbeeld een energiecoöperatie, smart grid of uitbreiding buiten hun werkgebied (bijvoorbeeld met naastliggende woningprojecten). Ook voor deze pilot willen we een subsidieregeling vast stellen.

Kostenraming 1e tranche

Stimuleren samenwerking op verduurzaming en pilot: € 0,8 mln subsidie

UVR fysieke verduurzamingsmaatregelen: € 2,5 mln subsidie

4. Maatschappelijk Vastgoed

Het maatschappelijk vastgoed behelst een breed palet en kan onderverdeeld worden in gemeenten, onderwijs, sport, zorg, cultuur en monumenten. Een groot deel van het maatschappelijke vastgoed is gebouwd in de jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw en is ouder

dan 40 jaar, een deel betreft monumenten die nog ouder zijn. Dit betekent dat op basis van leeftijd een groot deel van de gebouwen is afgeschreven en een lage energieprestatie heeft. Dit betekent een grote opgave om het vastgoed binnen gemeenten kwalitatief op niveau te houden, inclusief het verduurzamen.

Knelpunten bij verduurzaming

Veel maatschappelijke organisaties en gemeenten hebben niet de kennis, tijd en capaciteit in huis om met verduurzaming aan de slag te gaan. Bovendien is veel van het maatschappelijk vastgoed gebouwd voor het Bouwbesluit (1992), waarbij hogere eisen aan de energieprestatie van gebouwen werden gesteld of betreffen monumenten met specifieke regelgeving en eisen voor restauratie en verduurzaming. Voor veel maatschappelijke organisaties betekent de Coronacrisis dat eventueel gereserveerd geld voor verduurzaming is gebruikt om de tijdens de lockdown het hoofd boven water te houden. Hetzelfde geldt tot op zekere hoogte voor gemeenten, die in de Coronacrisis veel inkomsten zagen verdwijnen. De vraag is in hoeverre deze organisaties (en veel gemeenten) in staat zijn om de opgaven in het klimaatakkoord te kunnen financieren.

Maatregel om knelpunt op te lossen.

Om de eigenaren hiervan te ontzorgen, werken het ministerie van BZK, RVO en de 12 provincies aan een landelijke opzet van regionale ontzorgingsprogramma's om eigenaren te mobiliseren en te ondersteunen bij het verduurzamen van het maatschappelijke vastgoed. Het programma is gericht op een regionaal programma, uitgevoerd door de provincies met daarbij een landelijk backbone waarbij het Rijk het 'cement' is tussen alle provinciale ontzorgingsprogramma en een vraagbank is voor kennispartners.

Het ontzorgingsprogramma wordt in de eerste twee jaar gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken. De wens is uitgesproken dat na twee jaar de provincies de financiering van het ontzorgingsprogramma op zich nemen.

Aanvullend op het ontzorgingsprogramma wordt er gekeken of we al aan de slag kunnen met een uitvoeringsregeling om verduurzamingsmaatregelen aan gebouwen te stimuleren. Dat kan door gedeeltelijk subsidieverlening en/of leningen.

In 2019 was er een regeling voor een verduurzamingssubsidie voor culturele instellingen. Er waren toen meer aanvragen dan konden worden gehonoreerd, deze regeling willen we verlengen.

Kostenraming 1e tranche

Ontzorgingsprogramma wordt 2 jaar gefinancierd door BZK.

UVR maatschappelijk vastgoed: € 2 mln subsidie/revolverend
Verlengen UVR verduurzaming (culturele) instellingen: € 2 mln subsidie

Culturele en maatschappelijke sector

1. Culturele sector

De culturele sector is sinds half maart 2020 geconfronteerd met een grote daling van inkomsten als gevolg van de (inter)nationale maatregelen ter bestrijding van het Coronavirus. Daar waar het BBP als geheel in het tweede kwartaal op jaarbasis met 8,5% is gedaald, heeft het CBS berekend dat de productie in de bedrijfstak cultuur, recreatie en overige diensten in diezelfde periode met 37,4% is gedaald. De culturele sector alleen leed een in de afgelopen zomerperiode een omzetverlies van 62%. De schade betreft de hele keten.

De verwachte nationale netto schade in de culturele en creatieve sector voor 2020 wordt geschat op 2 miljard. In Noord-Holland zijn ruim 50% van de culturele instellingen en bedrijven van Nederland gevestigd. Dat betekent dat de netto schade voor de culturele en creatieve sector in Noord-Holland voor 2020 geraamd kan worden op 1 miljard.

Knelpunten

Omdat de maatregelen voorlopig van kracht blijven heeft dit ook gevolgen voor de komende culturele seizoenen (20-21 en verder). Voorzien wordt dat organisaties in 2021 de hardste klappen gaan krijgen nadat ze zijn ingeteerd op de algemene reserves.

Binnen de beperkte mogelijkheden heeft de sector gewerkt aan een aansprekend, toegankelijk aanbod voor hun publiek. Er werd volop geëxperimenteerd met onlinepresentaties, nieuwe publieksoptellingen, alternatieve locaties en digitale werkvormen.

Ondanks dat er innovatieve samenwerkingsverbanden, kunstproducten en werkvormen zijn ontwikkeld leidt dit niet direct tot gezonde verdienmodellen voor nieuwe werk- en presentatievormen. Er is voor de sector, die voor de exploitatie grotendeels afhankelijk is van publieksinkomsten, een transitie nodig om tot nieuwe duurzame verdienmodellen te komen. Veelal is het moeilijk voor culturele initiatieven om leningen te krijgen voor innovatie en als er een lening gerealiseerd wordt deze daadwerkelijk af te lossen. Daar is een lange termijn mee gemoeid.

Maatregel om knelpunt op te lossen.

De landelijke cultuurregelingen en generieke rijksmaatregelen zullen niet ten goede komen aan alle doelgroepen in de culturele sector in Noord-Holland. Daarop vooruitlopend hebben partijen in Amsterdam

een verkenning gestart voor een Bank voor behoud van kunst en cultuur. Wij willen aansluiten bij deze verkenning om na te gaan of en op welke wijze deelname het mogelijk is en middelen van de provincie via de bank kunnen worden ingezet voor de culturele sector, ook buiten Amsterdam.

NB: De ervaring leert dat revolverendheid bij inhoudelijke programma's een moeilijk aspect kan zijn voor culturele instellingen en met het hoge omzetverlies in de afgelopen zomer zal dat nog meer het geval zijn.

Kostenraming 1e tranche

Innovatiefonds kunst en cultuur, aansluiten bij verkenning A'dam: € 3 mln revolverend/subsidie, mogelijk opbouwend in volgende tranches.

2. Maatschappelijke sector

De verscheidenheid van de maatschappelijke sector is groot en maakt dat het ontwikkelen van maatregelen op provinciaal niveau lastig is. Dit zouden we samen met gemeenten kunnen onderzoeken. We kunnen daarbij mogelijk de werkwijze hanteren met de gemeenten die we eerder bij de uitvoering van motie 41 hebben gebruikt.

De economische en maatschappelijke infrastructuur

Arbeidsmarkt technieksector

Knelpunten

De verwachting is dat door verduurzaming van bebouwde omgeving en energietransitie de komende jaren juist veel vakmensen nodig zijn. Het gaat om werk dat de verduurzaming mogelijk maakt zoals vakmanschap om bijvoorbeeld laadpalen te produceren en warmtepompen te installeren. Door de coronacrisis is er een vermindering en/of dreigt er een vermindering van de vraag naar technici en worden mensen, en dan juist de flexibele schil, ontslagen. De medewerkers op MBO-niveau (BBL) hebben het moeilijk hun plek te behouden omdat bedrijven het hoofd boven water proberen te houden en ze minder tijd hebben voor begeleiding. Hierdoor verliezen we mensen voor de techniek die na de Coronacrisis dubbel hard nodig zijn. De vorige crisis leverde al het bewijs dat mensen die ontslagen werden of geen opleiding konden vinden in de techniek niet meer terugkeerden in deze sectoren na de crisis. Bovendien zien we nu al een lagere instroom in aanmeldingen voor BOL en BBL opleidingen. Dat zal straks een schrijnend tekort betekenen waardoor verduurzaming vertraging oploopt. Ook weten we dat de verduurzaming vraagt om andere

vaardigheden en dat door de Coronacrisis de werkloosheid toe zal nemen. Kortom er lijkt ook een kans te zijn, juist nu en dat is mensen die nu hun baan verliezen juist op te leiden voor techniek en klimaattransitie en vaardigheden bij te scholen. Het gaat dus zowel om mensen behouden voor techniek als het realiseren van instroom in techniek vanuit sectoren waar nu overschotten dreigen te ontstaan.

Maatregelen om knelpunt op te lossen

Wij stellen daarom de volgende maatregelen voor. Deze zijn nieuw t.a.v. het provinciaal beleid, maar passen bij de uitgangspunten m.b.t. instroombevordering en behoud technisch personeel:

1. Op korte termijn doelgroepen ondersteunen die buiten regelingen vallen (zoals O&O fondsen) met de mogelijkheid van een oriëntatie-, sollicitatie- en/of scholingsvouchers om mensen nu te behouden voor de sector. Wij zijn voornemens een subsidieregeling vast te stellen en onderzoeken hoe we dat vorm kunnen geven.
2. Vorm een duurzaam model (met bedrijfsleven en de bestaande O&O fondsen) welke (revolverend) scholing en plaatsing ondersteund voor de intersectorale bewegingen op de arbeidsmarkt (van krimp- naar die technische sectoren die economische groei realiseren en dan met name de technische opleidingen in de bouw- en installatietechniek die onontbeerlijk zijn voor de verduurzaming van de bebouwde omgeving). Wij onderzoeken hoe dit te realiseren is door bijvoorbeeld opleidingsgeld beschikbaar te stellen dat door de werkgever wordt terugbetaald bij het in dienst nemen van een medewerker.
3. Ontwikkel een organisatievermogen rond het fonds wat toekent en begeleidt (een Transferpunt Techniek) in samenspraak met de bestaande infrastructuur van werkgeversorganisaties en UWV t.b.v. behoud en een efficiënte instroom van technische mensen en BBL/BOL-opleidingsplekken. Vanuit andere sectoren kunnen mensen worden gefaciliteerd die naar de techniek toekomen of binnen de technieksectoren zich verplaatsen (van werk naar werk), rekening houdend met de aard van de transfer. Een werkende vraagt een andere benadering dan langdurig werklozen en een aanpak op vaardigheden (aansluitend bij House of Skills).

Kostenraming 1e tranche

Doorstroom binnen en instroom naar de technieksector. Van baan naar baan, scholing en begeleiding: (€ 1 mln subsidie en € 2 mln revolverend)

Overzicht maatregelen en financiële raming 1e tranche

Particuliere woningeigenaren

Woonabonnement (€ 2,5 mln revolverend)

Energieloketten: klantreis verbeteren, versterken rol (€ 0,7 mln subsidie)

Corporaties

Stimuleren samenwerking (gedekt uit programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland)

Bedrijventerreinen

Stimuleren samenwerking op verduurzaming (€ 0,8 mln subsidie)

UVR fysieke verduurzamingsmaatregelen (€ 2,5 mln subsidie)

Maatschappelijk vastgoed

Programma ontzorgen (RVO) rijkscofinanciering en UVR maatschappelijk vastgoed (€ 2 mln subsidie/revolverend)

UVR verduurzaming (culturele) instellingen (€ 2 mln subsidie)

Maatschappelijke sector

Maatschappelijke infrastructuur: In 1e tranche nog geen maatregel, voor vervolg in samenwerking met gemeenten uitwerken.

Cultuursector

Culturele infrastructuur: Aansluiten bij verkenning A'dam (€ 3 mln revolverend/subsidie)

Versterking arbeidsmarkt technieksector

Doorstroom binnen en instroom naar de technieksector. Van baan naar baan, scholing en begeleiding: (€ 1 mln subsidie en € 2 mln revolverend)

Uitvoeringskosten (capaciteit, expertise en eventuele inhuur): (€ 1 mln)

Totaalraming subsidies/opdrachten: € 9,5 miljoen

Totaalraming voor revolverende middelen: € 7 miljoen

Totaalraming uitvoeringskosten: € 1 miljoen.

Tot slot.

Wij zouden het raamwerk dat wij in deze brief presenteren graag met u bespreken. De voorbereidingen van de besluitvorming voor de maatregelen kunnen wij nu starten. Besluitvorming zal per maatregel plaatsvinden, soms apart en soms gebundeld. Wij zullen u daarover informeren en daar waar nodig voorstellen aan u voorleggen. Daardoor wordt het mogelijk begin volgend jaar enkele maatregelen van kracht te

laten worden die de negatieve effecten van het Coronavirus verzachten, zoals u in motie 42 aangeeft. Tegelijkertijd kunnen wij leren en daardoor betere maatregelen nemen in volgende tranches. Bovendien kunnen wij daardoor iets beter omgaan met de grote onzekerheden die het Coronavirus in onze samenleving veroorzaakt. Daarmee denken wij een goede invulling aan uw motie te geven, maar het is nog te vroeg om te zeggen dat deze is afgedaan. Wij willen graag met u in gesprek over de beschreven aanpak van de 1^e set maatregelen.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

provinciesecretaris

voorzitter